

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ МОВНИХ І МОВЛЕННЄВИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДОШКІЛЬНИКІВ

Розвиток мови органічно пов'язаний з розумовим вихованням, оскільки розвинене мислення людини – це мовне, мовленнєве, словесно-логічне мислення.

Навчання дошкільнят мови надає можливості і для вирішення завдань морального виховання. Дуже важливий розвиток комунікативних здібностей дітей, вміння спілкуватися з дорослими і однолітками, як на рідній мові, так і на іншій мові.

Засвоюючи рідну мову, дошкільнята опановують найважливішу форму мовного спілкування – усну мову.

Мовне спілкування в його повному вигляді - розуміння мови і активна мова – розвиваються поступово. Тому вивчення мови і розвиток мовлення розглядаються не тільки в лінгвістичній сфері (як оволодіння дитиною мовними навичками - фонетичними, граматичними, лексичними), але і в сфері спілкування дітей один з одним і з дорослими (як оволодіння комунікативними навичками). Звідси важливим є формування не тільки культури мови, а й культури спілкування [1].

У дошкільній освіті тісний взаємозв'язок структурних компонентів комунікативної компетентності розглядається як взаємозв'язок комунікативних і мовленнєвих умінь дитини, як розвиток мови в спілкуванні, засвоєння соціального досвіду, пізнання, розвиток творчих здібностей дошкільнят.

Всі ці вміння дадуть дитині можливість в елементарних формах прогнозувати спілкування, орієнтуватися на статус співрозмовника (друг, педагог, батьки, незнайомий партнер, як одноліток, так і дорослий), а також вибудовувати використання мовних засобів залежно від ситуації. Найважливішим завданням освіти є розвиток мовних і комунікативних здібностей, виховання культури особистості, яку неможливо уявити без розвинутої культури мовлення. Під культурою мови розуміється не тільки володіння нормами рідної мови, а й уміння використовувати виразні засоби рідної мови в різних умовах спілкування. Сюди включається, з одного боку, проблема правильності мовлення, а, з іншого, вміння вибирати з різних варіантів найбільш доречних в стилістичному, смислового та ситуативному відношенні [3].

Правильно організоване навчання і діалогічне спілкування дозволить дітям успішно оволодіти мовою і комунікативними вміннями, розвинути творчі здібності в різних видах художньої діяльності: образотворчої, музичної, театральної, художньо-мовної. Дитина може висловити свої емоції, почуття словом, яке повинно бути образним, точним. При цьому паралельно з культурою мови розвивається і культура спілкування, мовний етикет, проте виховання культури спілкування дошкільника не повинно зводитися до заучування етикетних формул.

До мовних вмінь відноситься відмінна вербальна пам'ять, мовне чуття, тобто правильний відбір мовних засобів, логічну побудову і виклад

висловлювання, вміння орієнтуватися на мову співрозмовника, загальна ерудиція. В комунікативні вміння входить ініціативність в бесідах, самостійність, активність, емоційно-оцінне реагування, вміння вступити в розмову, запитати, відповісти, подати репліку [2].

Виховання культури мовного спілкування – одна з найважливіших завдань, пов'язаних із засвоєнням мови. Вона передбачає не тільки оволодіння мовними нормами (фонетичними, лексичними, граматичними), але і вдосконалення засобів вираження мови в живому мовному спілкуванні. В вихованні культури мовного спілкування дошкільників важливу роль відіграють розвиток всіх сторін мови, знання правил і норм мовного етикету, використання їх в залежності від ситуації.

Мовне спілкування передбачає не тільки вміння правильно, виразно і точно говорити, а й уміння слухати співрозмовника і витягувати ту інформацію, яку вклав у свою промову. Тому вдосконалення комунікативної компетенції неможливе без засвоєння основ культури мовлення, відсутність якої може викликати неправильне уявлення про суть висловлювання. Основні завдання висловлювання – виховання звукової культури мовлення, словникова робота (збагачення, закріплення та активізація словника), формування граматичної будови мови, її зв'язності при побудові розгорнутого висловлювання, виховання інтересу до художнього слова – вирішуються протягом усього дошкільного дитинства, проте на кожному віковому етапі йде поступове ускладнення кожного завдання, і змінюються методи навчання. У кожній з перерахованих завдань є ціле коло проблем, яке треба вирішувати паралельно і своєчасно[3].

Розвиток інтересу до мови в педагогічному процесі вихователь здійснює, створюючи умови для самостійних спостережень над мовою, забезпечуючи певний рівень саморозвитку мови, на основі формування мовних узагальнень і елементарного усвідомлення явищ мови і мови. Зауважимо, що індивідуальні відмінності мовного рівня дітей можуть бути винятково невеликі. І завдання педагога – довести рівень мовного розвитку дитини до такої планки, коли кожна дитина зможе висловлювати свої думки відповідно до норми літературної мови. А для цього необхідно створити педагогічні умови (сукупність змісту, форм і методів навчання) для забезпечення ефективного засвоєння норм і правил рідної мови[3].

Одним із пріоритетних завдань педагогів дошкільної ланки освіти є розвиток лінгвістичних здібностей, формування в дітей умінь практично застосовувати знання в повсякденних ситуаціях спілкування: з однолітками, зі знайомими та незнайомими дорослими. Дошкільний вік – це період коли діти найбільш гостро потребують надбання інформації, тому необхідна спеціальна організація спілкування, щоб допомогти їм придбати комунікативні та мовні вміння і навички. Особливо необхідна така організація при вивченні іншої мови.

Список використаних джерел

1. Богуш А.М. Теорія і методика розвитку мовлення дітей раннього віку / А.М. Богуш, Н.В. Гавриш, О.В. Саприкіна. – К., „Слово”, – 2009, – 407 с.

2. Лукашенко І. М., Заїка Є. В. Про місце вербального інтелекту в структурі лінгвістичних здібностей // Вісник Харківського національного педагогічного університету ім. Г.Сковороди. Психологія. Випуск 9. Харків. – ХНПУ – 2011. – С. 13-23.
3. Крутій К.Л. Розвиваємо у дитини мовлення, інтелект і здібності. – Запоріжжя: Ліпс. Лтд. 1999. – 60с.

УДК 373.2.015.311:51:796.11

Русин Н.М.,

ст.викладач

Тишкул Е.

студентка групи ДО-3

Мукачівського державного університету

ВИКОРИСТАННЯ МАТЕМАТИЧНИХ ІГОР ЯК ЗАСОБУ РОЗВИТКУ ДОПИТЛИВОСТІ ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

У ЗДО почалася підготовка до реалізації завдань, поставлених в Базовому компоненті дошкільної освіти, який орієнтований на розвиток особистісних якостей дитини. Серед них виділяється і допитливість, як якість, яка в подальшому формує і розвиває пізнавальний інтерес. Допитливість спонукає людину до активного інтелектуального пошуку, дозволяє їй робити відкриття, як для себе, так і для всього світу. Допитливість породжує геніїв: вчених, педагогів, математиків, інженерів - конструкторів, художників, багато з яких стали лауреатами Нобелівської премії. Дослідники епохи Ренесансу стверджують, що Леонардо да Вінчі говорив про допитливість, як про один з семи основних принципів, які допомогли йому розвинути свій геній, і що він може бути розвинений в кожній людині. У науковій літературі відсутня єдність думок про психолого-педагогічну природу даного феномену. Допитливість розглядається як риса характеру, рівень пізнавальної потреби, інтелектуальна якість, розумова активність людини.

Актуальність даної теми обумовлена, з одного боку, Базового компоненту дошкільної освіти [1, с. 7], а, з іншого - соціально-економічною ситуацією в нашій країні. Державний стандарт встановлює норми і положення, які є обов'язковими при реалізації основної освітньої програми дошкільної освіти. Заплановані підсумкові результати засвоєння дітьми програми дошкільної освіти описують сукупні комплексні якості дитини, які вона може придбати в результаті засвоєння цієї програми. Одним з них є допитливість. Вчені так представляють цю рису: «Допитливий, активно і зацікавлено пізнає світ, тобто цікавиться новим, невідомим в навколишньому світі (світі предметів і речей, світі відносин і в своєму внутрішньому світі). Задає питання дорослому, любить експериментувати. Здатний самостійно діяти (в повсякденному житті, в різних видах дитячої діяльності)».

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>